

Partimotion

Motion till riksdagen 2016/17:3382

av **Anna Kinberg Batra m.fl. (M)**

Plan för ett starkare Sverige: Säkerhet och beredskap i en orolig omvärld

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska spela en ledande roll inom EU för att utveckla och förstärka den gemensamma utrikespolitiken och den europeiska utrikestjänsten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för implementeringen av en europeisk säkerhetsstrategi och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att FN i högre utsträckning ska kunna utnyttja möjligheten till humanitär intervention och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige under sin tid i FN:s säkerhetsråd ska fokusera på konfliktlösning, mänskliga rättigheter, FN-resolution 1325, på nödvändiga reformer av FN-systemet samt att motverka byråkrati, korruption och ineffektivitet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av klimatåtgärder som bidrar till en stärkt säkerhet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i ökad utsträckning använda det svenska biståndet för att stärka stater i sönderfall som är i farozonen för att bli baser åt terrorister och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarsberedningen bör ges ett nytt, modernt och bredare uppdrag som tar ett helhetsgrepp på alla de säkerhetsutmaningar Sverige står inför och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Natoutredningen är ett viktigt underlag i den kommande Försvarsberedningen och ska ligga till grund för beredningens fortsatta arbete och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en färdplan för svenskt Natomedlemskap och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att skapa ett modernt totalförsvaret för att också kunna möta de nya hot den moderna krigföringen innebär och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarsmaktens behov ska vara styrande för hur försvarets personalförsörjning ska utformas och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förmågan att hantera nationella kriser och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Statskontoret ett brett uppdrag att utvärdera den svenska krisberedskapen samt de relevanta myndigheternas beslutskedjor och tillkännager detta för regeringen.

Inledning

Med Moderaternas plan för ett starkare Sverige ökar tryggheten för alla. Sverige ska ha en trygghet att lita på. Det kräver stärkt svensk försvars- och säkerhetsförmåga och att vi bygger säkerhet tillsammans med andra.

Världen är mer orolig och osäker än på länge. Det senaste året har vi upplevt fruktansvärda terrordåd i både Europa och runt om i världen, sett den fortsatta ryska aggressionen mot Ukraina, flyktingströmmarna över Medelhavet och ett stort antal naturkatastrofer. Ett allt mer osäkert närområde ställer stora krav på Sveriges försvarsförmåga. Samtidigt påverkas vår säkerhet även av det som händer längre bort.

Globaliseringen knyter samman det som är nära med det som är avlägset och förändringarna går allt fortare. Det som en gång var separata områden som kunde etiketteras försvar, säkerhet, klimat och terror är numera delar av samma helhet. Nya komplexa och svåröversägliga utmaningar ställer krav på nya svar. Omvärlden är mitt ibland oss.

Sverige ska ha förmågan att kunna förebygga och hantera de kriser vi ställs inför, men vi ska även samverka tillsammans med andra. Det kräver att vi för en aktiv utrikes-, försvars- och säkerhetspolitik. Den ska syfta till att försvara det svenska territoriet och värna det öppna samhället byggt på grundläggande värderingar som demokrati, frihet, jämställdhet och respekten för mänskliga rättigheter. Det ska ske samtidigt som vi stödjer länder och människor där dessa värden är ifrågasatta.

Ett svenskt Nato-medlemskap är tillsammans med ett stärkt svenskt försvar centrala delar i den framtida säkerhetspolitiken. Försvarsuppgörelsen innebär ett första viktigt steg mot en stärkt försvarsförmåga. Nu måste Sverige även få en färdplan för ett svenskt Nato-medlemskap.

Utgångspunkt i det breda säkerhetsbegreppet

Dagens och morgondagens säkerhetsutmaningar är mångfacetterade och komplexa och inbegriper inte bara traditionella militära hot. I stället står vi inför en bred hotbild där även faktorer som klimat, handel, ekonomi, energi, livsmedelsförsörjning och asymmetriska hot som terrorism påverkar. Det gör att svaren på säkerhetsutmaningarna

också måste vara breda där både militära och civila förmågor samverkar för att stärka Sveriges försvarsförmåga och robusthet för att kunna möta kris och konflikt.

Ett mer osäkert närområde

Sveriges närområde har de senaste åren blivit mer osäkert. Försvarsmakten understryker i sin delårsrapport från augusti 2016 att säkerhetsläget fortsätter att försämrats. Den ryska aggressionen mot Ukraina utgör en definitiv vattendelare och utmanar hela den europeiska säkerhetsordningen. Den illegala annekteringen av Krim visar att den ryska tröskeln för att använda militärt våld har sänkts och att Ryssland inte respekterar självständiga staters gränser. Det ryska agerandet i Ukraina är också en tydlig markering mot Nato och EU om att undvika utvidgning i det Ryssland ser som sin intressesfär.

Som ett resultat av det ryska agerandet och de förnyade stormaktsambitionerna har Sveriges militärstrategiska läge blivit viktigare. Östersjön är av central betydelse både när det gäller handelsvägar till och från alla länder i regionen och som arena för att ta emot och ge militär hjälp. I Sverige har Gotlands betydelse betonats. Även Arktis betydelse blir större i och med klimatförändringarna som kan göra det mer ekonomiskt lönsamt att utvinna naturresurser i området samt att nya handelsvägar öppnas som ett resultat av smältande havsisar.

Den ökade terrorismen är en ny verklighet vi måste förhålla oss till. Vi ser också nya hot i form av starkt ökad propaganda och cyberkrigföring. Det ställer nya krav på samarbetet i vårt närområde.

Ryssland

Relationen mellan EU och Ryssland måste vila på respekt för internationella regler, institutioner och principer. Åtaganden inom världshandelsorganisationen WTO och Europarådet måste följas och uppmuntra till en utveckling mot ett pluralistiskt och mer demokratiskt Ryssland. EU måste påtala de oacceptabla övergreppen mot de mänskliga rättigheterna inte minst mot hbtq-personer och den ökade repressionen mot det civila samhället.

Redan Georgienkriget 2008 visade att Ryssland var berett att använda militärt våld mot sina grannar. Utifrån de erfarenheter som Ryssland drog av operationen mot Georgien sattes en omfattande reform av den ryska försvarsmakten. 2010 kom den nya ryska militärdoktrinen där den nya inriktningen kodifierades, och försvarsreformen syftar till att vara genomförd 2020.

Efter Rysslands olagliga annektering av Krim var Sverige ett av de mest pådrivande länderna för att EU skulle införa sanktioner mot Ryssland. De infördes sedan i ett antal steg under 2014–2015. Sanktionspolitiken mot Ryssland har varit framgångsrik i så måtto att EU:s 28 medlemsländer uppträtt gemensamt och koordinerat trots att försök gjorts för att rasera enigheten.

Det ryska övningsmönstret i vårt närområde har i takt med den ryska försvarsreformens genomförande förändrats. Ryssland genomför fler och mer komplexa övningar. Dessutom på ett mer offensivt sätt som leder till konfrontationer med i stort

sett alla länder runt Östersjön. Trycket är särskilt hårt mot Estland, Lettland och Litauen.

Situationen i Ryssland är problematisk på många sätt med en allt mer auktoritär statsledning som ser väst och Nato som det största hotet och som inte respekterar FN-stadgan, den europeiska säkerhetsordningen eller länders gränser. Detta i kombination med en omfattande militär upprustning, cyberhot och stormaktsambitioner gör att Ryssland måste betraktas som ett oberäkneligt hot som destabiliserar hela Sveriges närområde.

Norden och grannskapet

Det nordiska försvarspolitiska samarbetet inom Nordefco, Nordic Defence Cooperation, fördjupas allt mer och omfattar numera till exempel gemensamma övningar, samarbete i internationella insatser och materielsamarbeten. Även bilaterala samarbeten mellan Sverige och enskilda länder i Norden utökas. Allianssegeringen tog 2014 initiativ till den gemensamma handlingsplanen för försvarssamarbete med Finland. Resultatet av denna presenterades i februari 2015 och innehöll bland annat förslag på gemensam planering som inte bara gäller i fredstid.

Svårigheten i det nordiska försvars- och säkerhetssamarbetet är att de olika länderna också har olika säkerhetsarrangemang. Sverige och Finland är med i EU, men inte i Nato. Danmark är med i både Nato och EU och Norge är bara medlem av Nato. Det olika tillhörigheterna blir gränssättande för hur långt den nordiska integrationen kan gå på försvars- och säkerhetsområdet. För Norge och Danmark som har säkerhetsgarantier genom sina respektive Natomedlemskap kommer inte det nordiska samarbetet och eventuella säkerhetsgarantier i det vara primärt. Sverige bör dock fortsatt utveckla samarbetet inom Nordefco för att uppnå ytterligare samordningsvinster. I det fortsatta nordiska försvarssamarbetet bör man även sträva efter att i ökad utsträckning inkludera de baltiska länderna.

En viktig fråga för säkerheten och stabiliteten i vårt närområde är att Sverige redan på kort sikt på olika sätt fortsätter att fördjupa samarbetet med Nato och enskilda medlemsländer i organisationen. Sverige bör därför ansöka om att få delta i den brittiskedda snabbinsatsstyrkan Joint Expeditionary Force (JEF), samöva med USA kring luftvärnssystemet Patriot på svenskt territorium samt att erbjuda den svensk-finska marina styrkan som en resurs för Natos sjöövervakning i vårt närområde.

Arktis- och Barentsområdena står inför stora utmaningar. Issmältningen hotar att få allvarliga konsekvenser för ekosystemet och för ursprungsbefolkningarnas möjlighet att utöva sina traditionella näringar. Samtidigt ökar möjligheterna att utvinna naturresurser i området, och kortare transportvägar öppnar sig mellan Europa och Asien. Det riskerar att skapa säkerhetspolitiska spänningar i Arktis- och Barentsregionerna. Arktiska rådet och Barentsrådet kommer vara centrala forum för dialog och konfliktlösning. Med tanke på den senaste tidens säkerhetspolitiska utveckling finns det idag ett behov av att uppdatera den svenska Arktisstrategin.

EU – vår viktigaste utrikespolitiska plattform

Vi vill se ett EU som är en stark kraft för demokrati, mänskliga rättigheter, frihandel och hållbar utveckling i världen. Men trots att EU har många viktiga utrikespolitiska instrument som ger inflytande är samarbetet inte tillräckligt starkt, samstämmigt och effektivt för att EU ska kunna spela sin fulla roll på den internationella arenan. Vi vill se en förstärkt utrikespolitik som tar sin utgångspunkt i det gemensamma europeiska intresset. En starkt gemensam politik kräver kompetens, kunnande och ett starkt förtroende för EU:s institutioner. Sverige ska spela en ledande roll inom EU för att utveckla och förstärka den gemensamma utrikespolitiken och den europeiska utrikestjänsten. Sanktionspolitiken mot Ryssland har varit framgångsrik i så motto att EU:s 28 medlemsländer uppträtt gemensamt och koordinerat samtidigt som försök har gjorts att rasera enigheten.

EU förenas av en djup värdegemenskap och starka handelspolitiska band med USA. Den transatlantiska länken, som binder parterna samman, är den viktigaste kraften för demokrati, mänskliga rättigheter och marknadsekonomi i den internationella politiken. I ljuset av de politiska och ekonomiska förändringarna i världen är det viktigare än någonsin att EU och USA fördjupar sitt samarbete och agerar tillsammans på den internationella arenan. Ett resursstarkare Europa som har förmågan att både ta ett större ansvar för den egna säkerheten och kunna vara en stark partner till USA är även väsentligt för hållbarheten i det transatlantiska samarbetet. EU och USA bör upprätta ett gemensamt frihandelsavtal och arbeta för att reformera de internationella institutionerna, verka för hållbar energiproduktion samt hindra spridningen av massförstörelsevapen. Det finns en viktig säkerhetspolitisk dimension i frihandels- och investeringsavtalet Transatlantic Trade and Investment Partnership, TTIP.

TTIP kommer att skapa världens största regionala frihandelsområde. Målet är att få bort handelshinder för den transatlantiska handeln. För Sverige är avtalet mycket viktigt. Sveriges utveckling och välstånd har under åren var nära sammanlänkade med frihandelns landvinningar. Det gäller än i dag och USA är en av våra viktigaste handelspartners. Vi vill därför se ett ambitiöst transatlantiskt handels- och investeringspartnerskap mellan EU och USA. Att på detta sätt sammanlänka världens två största ekonomier är bra för hållbar tillväxt och sysselsättning, för styrkan och vitaliteten i den så centrala transatlantiska länken, för säkerheten och för frihandeln.

Vi vill att den europeiska utrikestjänsten ska stärkas, för att få starkare genomslag för den gemensamma utrikespolitiska rösten. EU:s medlemsländer behöver utveckla en starkare militär och civil förmåga att hantera kriser och konflikter. EU:s medlemsländer behöver därför fördjupa det försvarspolitiska samarbetet. Europeiska försvarsbyrån (Eda) kan stödja medlemsländernas arbete med att koordinera och effektivisera arbetet på detta område.

Strategin ”En europeisk säkerhetsstrategi – Ett säkert Europa i en bättre värld” presenterades i juni. Den europeiska globala strategin ska stärka EU:s möjligheter att fullt ut tillvarata Lissabon-fördragets potential och vara en kraftfull global aktör i en föränderlig omvärld. EU behöver ett samlat strategiskt ramverk som ger långsiktig och övergripande vägledning för EU:s internationella agerande. Syftet med strategin är att stärka EU som global aktör, genom en sammanhållen vision för EU:s utrikesrelationer och en effektivare användning av de resurser EU förfogar över. Den europeiska globala strategin ska stärka EU:s möjligheter i en föränderlig omvärld. Vi välkomnar den

strategi som nu presenterats och Sverige ska fortsatt vara pådrivande i arbetet för att strategin nu ska få effekt och implementeras i praktiken.

Det är viktigt att verka för EU-stridsgruppernas användbarhet och ett nyttjande av denna förmåga inom EU:s och FN:s ram. Idén bakom EU:s stridsgrupper är bra, men de har aldrig använts i ett skarpt läge. Sverige ska fortsätta att bidra regelbundet till EU:s stridsgrupper samt fortsatt verka för att stärka och utveckla EU:s partnersamarbete i säkerhets- och försvarsfrågor, inklusive bättre förutsättningar för tredjelandsdeltagande i EU-ledda krishanteringsinsatser. Särskild tonvikt ska läggas vid samarbetet med Nato, länderna inom östliga partnerskapet samt europeiska Nato-medlemmar som inte är medlemmar i EU.

EU:s medlemsländer har i dag ett alldeles för stort beroende av fossila bränslen, vilket utgör cirka två tredjedelar av deras energianvändning. Energiförbehovet inom EU bedöms öka kraftigt under de närmaste två till tre decennierna. Detta riskerar att skada miljön samt skapa ett ohälsosamt beroendeförhållande till ett antal leverantörländer som begränsar EU:s utrikespolitiska handlingsfrihet. Att utveckla en gemensam energimarknad med minskad användning av fossila bränslen är därför centralt för EU:s säkerhets-, utrikes- och miljöpolitik.

Sverige ska vara ledande i det internationella klimatarbetet och driva på, särskilt inom EU, för att världens alla länder tar sitt ansvar så att den globala uppvärmningen kan hållas under två grader. Ett globalt klimatavtal innefattande nationellt bindande mål för utsläppsminskningar är centralt i arbetet för att begränsa den globala uppvärmningen. Samtidigt krävs ett fördjupat internationellt samarbete i FN och andra internationella organisationer, däribland EU, kring utmaningen att anpassa oss till klimatförändringarnas konsekvenser. Här kan ett svenskt klimatanpassat biståndsarbete också spela en viktig roll. Vi behöver ett mer globalt klimatperspektiv genom att exempelvis använda kostnadseffektiva klimatåtgärder i andra länder. Ett viktigt steg är också att EU snarast avskaffar alla tullar på förnybar energi, till exempel tullarna på etanol, biodiesel och solceller. EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS) måste också utvidgas till fler sektorer, successivt skärpas och på sikt länkas samman med andra utsläppshandelssystem.

En framgångsrik grannskapspolitik är av avgörande betydelse för EU:s trovärdighet och effektivitet som global aktör. Den kan även spela en viktig roll för att skapa starkare politiska och ekonomiska band till de länder i EU:s närhet som inte vill eller kan bli medlemmar av EU. Men då måste den bli ett tydligare stöd för demokrati, mänskliga rättigheter och öppna ekonomier. I grunden handlar det om att EU ska stå för en värde driven utrikespolitik för att bättre kunna verka för en demokratisk utveckling framförallt i Nordafrika och Mellanöstern. Det handlar om att inspirera och stödja länder som står vid historiska vägsکیل och vars val kommer att ha betydande återverkningar på Europas utveckling. Utmaningarna i denna del av världen är enorma när det kommer till behovet av ekonomiska och politiska reformer och det kommer att krävas stort tålamod och uthållighet. Men möjligheterna är ännu större.

Aldrig tidigare har det östliga partnerskapet varit viktigare. Sverige måste genom EU stötta Ukraina mot Ryssland och bidra till att hitta en fredlig lösning samt arbeta för en fortsatt stark satsning på länderna i det östliga partnerskapet. Sverige måste fortsätta på den väg som Alliansen startade. Det är genom ekonomiskt och politiskt stöd samt dialog som vi kan främja en positiv utveckling i regionen.

EU-samarbetets framtida inriktning ställdes på sin spets i och med folkomröstningen i juni 2016 om fortsatt brittiskt EU-medlemskap där en majoritet av britterna röstade för

att lämna EU. Storbritannien har tillsammans med Sverige stått upp för frihandel och marknadsekonomi och är en viktig EU-partner för Sverige. Storbritannien är också en av EU:s starkaste säkerhetspolitiska stater och militära makter. Den svenska regeringen bör därför så långt som möjligt eftersträva sådana europeiska lösningar som gör att goda förbindelser med Storbritannien kan bibehållas under och efter utträdesprocessen. Vi beklagar djupt att britterna valde att lämna EU men vi måste också komma ihåg att bakom den brittiska kritiken finns problem som är värda att ta på allvar, även i Sverige. EU måste prioritera rätt saker och minska byråkrati och politisk klåfingrighet.

Solidaritetsförklaringen

Sverige bygger säkerhet tillsammans med andra länder. Vi ska vara med och ta ansvar för säkerheten i Europa genom att stödja andra EU-länder eller nordiska länder om de utsätts för katastrofer eller olika former av angrepp. Ett sådant åtagande är det mest grundläggande uttrycket för europeisk solidaritet och därför en naturlig vidareutveckling av Sveriges säkerhetspolitiska linje. Vi ska också ha förmåga att ta emot militär hjälp av andra länder om Sverige hotas. Riksdagens enhälliga beslut om solidaritetsförklaringen var ett uttryck för detta. Vår solidaritetsförklaring ställer också nya och högre krav på att Sverige med trovärdighet ska kunna ge och ta emot militärt stöd.

Den svenska solidaritetsförklaringen framhåller att Sverige inte kommer att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat EU-medlemsland eller nordiskt land. Vi förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas. Sverige ska därför kunna ge och ta emot civilt och militärt stöd. Varken solidaritetsförklaringen eller EU:s solidaritetsklausuler ger några bindande garantier och beror också på vilken förmåga Sverige har att kunna ge och ta emot hjälp.

Efter terrordåden i Paris den 13 november 2015 prövades solidaritetsförklaringen för första gången när Frankrike begärde hjälp i kampen mot Isil/Daish med stöd av EU-fördragets solidaritetsartikel 42.7. Sverige svarade och bidrog, men inte tillräckligt. Alliansen föreslog till exempel att Sverige skulle kunna ha gjort en flyginsats inom ramen för koalitionen mot Isil/Daish. Den hjälp vi förväntar oss av andra ska vi också vara beredda att ge.

Ett reformerat FN

Förenta nationernas (FN) säkerhetsråd har det högsta ansvaret för att upprätthålla internationell fred och säkerhet. Genom sin världsomspännande medlemskrets har FN unika förutsättningar att samla världens länder till hållbara lösningar på många av vår tids globala utmaningar. Den normbildning som utvecklats inom FN är grundläggande för det internationella systemet.

Det finns tydliga brister i uppbyggnaden av FN:s råd för mänskliga rättigheter, vilket föranleder ett behov av demokratikrav för medlemskap. Det är inte rimligt att ett råd som ska granska medlemsländernas efterlevnad av de mänskliga rättigheterna delvis består av länder som själva konsekvent bryter mot dessa.

Ytterst avgörs FN:s möjligheter och begränsningar av medlemsländerna. Alltför ofta hämmas FN-systemet av politiska motsättningar. Säkerhetsrådets sammansättning måste reformeras och bättre spegla världen av i dag. Sverige bör också verka för att reformera FN:s fackorgan.

Vi behöver ett starkare FN som värnar om principen om skyldigheten att skydda. I yttersta fall kan detta även innefatta militära insatser. Civilbefolkningen är idag mer utsatt än någonsin i många konflikter. Därför behöver möjligheten till humanitär intervention utvecklas. Problemet är dock att vetomöjligheten i FN:s säkerhetsråd ofta i praktiken kan blockera ett nödvändigt ingripande. Ett exempel är när Syrien tillsammans med Ryssland och Kina hindrade ett fördömande av våldet i Syrien i FN:s säkerhetsråd. FN får inte heller ingripa i ett lands inre angelägenheter, såvida inte säkerhetsrådet beslutar att vidta åtgärder för att trygga freden och den internationella säkerheten. Den bristande kapaciteten inom FN-systemet att skydda befolkningen vid inomstatliga konflikter har synliggjorts då några av våra blodigaste konflikter i modern tid har utspelats trots FN:s närvaro på plats.

FN behöver ett tydligt fortsatt starkt mandat för att driva fattigdomsbekämpning. I år har nya mål tagits fram som gäller alla länder som skrivit under. Bland svenska prioriteringar för hållbar utveckling ska fattigdomsbekämpning, demokratisk samhällsstyrning, frihet från våld, jämställdhet och kvinnors egenmakt, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, samt klimathänsyn och mänskliga rättigheter genomsyra arbetet med målen.

Sverige tar den 1 januari 2017 för första gången på 20 år en plats i säkerhetsrådet. Vi lever i en allt mer orolig omvärld och står inför stora utmaningar där FN är en central aktör för att hitta gemensamma och långsiktiga lösningar. Sverige kommer att vara ordförande två omgångar under sin 24-månadersperiod. Här gäller det att vinna momentum, dessutom i en tid där vi då har ny generalsekreterare på plats. Det blir ett tillfälle och anledning till nystart.

Sveriges agenda och prioriteringar i säkerhetsrådet ska fokusera på konfliktlösning, mänskliga rättigheter och FN-resolution 1325. Parallellt med det ska stort fokus läggas på nödvändiga reformer av FN-systemet, att få bukt med byråkrati, korruption och ineffektivitet. Det är nu upp till bevis för regeringen om och hur de kommer ställa krav och driva frågan om ett reformerat FN. Utan det kommer inte FN kunna sköta sitt grundläggande uppdrag.

Regeringen måste även, med tanke på de senaste årens ökande oro i vårt närområde, prioritera det så viktiga EU-arbetet. Vi menar att det inte finns något motsatsförhållande mellan att driva en aktiv EU-politik och arbeta i säkerhetsrådet. Det går att göra både och. Arenorna kompletterar varandra.

Regeringen behöver se till att den svenska linjen i säkerhetsrådet förankras parlamentariskt här hemma. Även säkerhetsrådets resolutioner är juridiskt bindande rättsakter. I regeringsformen framgår att regeringen i alla utrikesärenden av större vikt före avgörandet ska överlägga med Utrikesnämnden, om det kan ske. Det är ytterst angeläget att regeringen i god tid presenterar förslag på hur de tänker sig att samråda och information från säkerhetsrådet ska ske och är öppna för en dialog om detta. Sverige står för öppenhet och transparens och det även här.

För att klara den utmaning som kommer av en plats i säkerhetsrådet och kunna leverera ett bra resultat behöver FN-delegationen i New York ökade resurser. Platsen i säkerhetsrådet varar i 24 månader. Med andra ord krävs en resurssättning som håller över tid. Regeringen måste redogöra för sin finansiering och klargöra sina prioriteringar.

Klimatförändringarna och kampen om resurserna

Resursfrågor blir i allt större utsträckning säkerhetsfrågor. Kampen om resurser kan skapa spänningar och konflikter såväl inom som mellan länder. Redan i dag bottnar många av världens konflikter i miljörelaterade faktorer och den snabba befolkningstillväxten i kombination med klimatförändringar riskerar att leda till ytterligare spänningar med nya konflikter och flyktingströmmar som följd.

Koncentrationen av växthusgaser i atmosfären stiger. Det är därför angeläget att världens länder tillsammans anstränger sig för att begränsa utsläppen och temperaturökningen till en så låg nivå som möjligt. Särskilt hårt slår klimatförändringarna ofta mot fattiga länder som varken har särskilt stor skuld till klimatförändringarna eller möjligheter att anpassa sig till kraftigt förändrade livsvillkor. Klimatförändringarna påverkar våra ekosystem i grunden och våra livsvillkor. Detta innebär bland annat förändrade förutsättningar för livsmedelsproduktion och tillgång till färskvatten.

Det är mycket positivt att världens länder lyckades enas om ett globalt klimatavtal i Paris 2015. Det är ett historiskt klimatavtal där länderna har förbundit sig att hålla den globala medeltemperaturen väl under två grader och göra ansträngningar för att medeltemperaturen inte ska öka mer än 1,5 grader. Det visar på att världens länder nu gemensamt är redo att ta ansvar. Dock finns mycket kvar att önska av avtalet. De nationella klimatplanerna som länderna lämnade in inför mötet i Paris, där de redogör för vilka åtgärder de är beredda att genomföra, är långt ifrån tillräckligt ambitiösa för att nå det gemensamma målet. I kommande förhandlingar gäller det därför att sätta press på länderna att agera och uppdatera sina planer för att göra dem realistiska och förenliga med det gemensamma målet.

Utifrån ett säkerhetspolitiskt perspektiv är det viktigt med bra klimatscenarier. Ett framgångsrikt klimatanpassningsarbete är avgörande för att förebygga konflikter och uppkomsten av stora ofrivilliga migrationsströmmar. Sambandet mellan klimatförändringar och konflikter är starkt. Klimatförändringar riskerar att leda till allvarliga bristsituationer. Det riskerar i sin tur att leda till konflikter och stora migrationsströmmar. Klimatförändringar leder till förändrade livsvillkor vilket i sin tur riskerar att leda till, eller förstärka, säkerhetspolitiska risker och konflikter.

Bistånd är, rätt använt, ett betydelsefullt verktyg för att såväl begränsa klimatförändringarna som stärka motståndskraften mot dess negativa effekter. Arbetet med att ”klimatsäkra” biståndet är inte slutfört. Ytterligare biståndsinsatser inom klimatområdet kan också göras, samtidigt som det inte får innebära att det övergripande målet med biståndet, fattigdomsbekämpning, undergrävs.

Energi och säkerhet

Tillgången till energi är starkt kopplad till ett lands suveränitet och säkerhet. I Europa är vi i dag starkt beroende av rysk olja och gas. Ryssland har vid ett flertal tillfällen använt detta beroende som ett maktmedel. Det gör beroendet av rysk energi till en mycket viktig energisäkerhetsfråga.

Den föreslagna utvidgningen av de existerande gasledningarna Nord Stream mellan Ryssland och Tyskland utgör ett allvarligt problem. Projektet skulle gå emot EU:s energiunion och dess ambition att minska beroendet av en leverantör, ge Ryssland

möjlighet att utöva politiskt tryck mot EU och även vara ett hårt slag mot Ukrainas ekonomi. Detta är inte acceptabelt, särskilt mot bakgrund av det rådande säkerhetsläget och den ryska aggressionen mot Ukraina. Därför bör projektet inte genomföras.

Länder som Ryssland som är ekonomiskt mycket beroende av olja och gas har drabbats hårt av det låga oljepriset. Detta gör dem på kort sikt mer oberäkneliga och kan leda till ökade konflikter. Detta riskerar i sig att öka osäkerheten i vårt närområde. Det låga oljepriset innebär även att investeringar i förnybar energi och i biobränslen blir mindre lönsamma. Det är inte bara ett hot mot miljön utan är även ett långsiktigt hot mot vår energisäkerhet.

Sverige behöver arbeta med åtgärder som att öka en marknadsdriven energieffektivisering, att genom energiexport stödja länder som är beroende av kolkraft och stärka arbetet med att förbättra kärnkraftsäkerheten, inte minst i Central- och Östeuropa.

Flyktingströmmar

FN:s flyktingorgan uppskattar att uppemot 65 miljoner människor är på flykt i världen år 2016, vilket är fem miljoner fler än förra året och det högsta antal som någonsin uppmäts. Syrienkrisen som till en början bedömdes vara en del av den arabiska våren ser nu ut att ha permanentats och miljoner människor är på flykt. Många av de flyktingkatastrofer som härjat i olika delar av Afrika har resulterat i permanenta flyktingläger. I Mellanöstern ökar de regionala motsättningarna och konflikterna, med ett enormt humanitärt lidande som följd. I såväl Irak som i Syrien kontrollerar Isil/Daish omfattande landområden, från vilka befolkningen tvingas på flykt. I Jemen har gamla konflikter åter blossat upp. Läget i Libyen blir allt svårare.

Människor fortsätter att dö på Medelhavet och under andra flyktingrutten. Detta är oacceptabelt och måste få ett slut. Moderaterna vill ha ett fungerande EU-gemensamt asylsystem. I det ligger att beslut efterlevs av alla medlemsländer. Det största problemet över tid i den EU-gemensamma asylpolitiken har inte varit svårigheter att fatta beslut, utan att få besluten att efterlevas. Vi vill att EU:s budget används som ett verktyg för att för att få länder att efterleva besluten och ta ett större ansvar.

Asylsystemet som det är utformat i dag drivs i delar av illegala verksamheter, såsom en utbredd och i många fall hänsynslös människosmuggling. Straffen för människosmuggling måste skärpas och de brottsbekämpande insatserna mot människosmuggling måste intensifieras. Den svenska regeringen bör driva frågan om skärpta straff på EU-nivå.

FN:s kvotflyktingssystem är det mest rättvisa och effektiva system vi har, vilket bygger på att asylrätten prövas på plats i flyktingläger. Moderaterna välkomnar en utökning av antalet kvotflyktingar till Sverige. Därutöver vill vi att Sverige begär att samtliga EU:s medlemsstater deltar i och utökar sitt respektive deltagande i FN:s kvotflyktingssystem. Det skulle ge människor skydd och också frigöra platser i flyktinglägren.

De globala miljöutmaningarna och klimatförändringarna utgör ett av de allvarligaste hoten mot människors säkerhet och levnadsvillkor runt om i världen. Redan i dag bottnar en stor andel av världens konflikter i miljörelaterade faktorer och den snabba

befolkningstillväxten i kombination med klimatförändringar riskerar att leda till ytterligare spänningar med nya konflikter och ökade flyktingströmmar som följd.

Vi vill också understryka de fortsatta utmaningar som Sverige och EU står inför under de kommande åren avseende migrationsströmmar orsakade av exempelvis väpnade konflikter, social oro, befolkningstillväxt och olika typer av klimatproblem. Det markerar vikten av att EU måste hantera migrationspolitiken bättre. Ett fungerande och långsiktigt hållbart EU-gemensamt asylsystem måste komma på plats.

Ett värderingsdrivet bistånd

Fattigdomen i vissa delar av världen förblir en stor global utmaning.

Klimatförändringar, befolkningsökning och flyktingströmmar väntas ytterligare öka antalet människor som behöver humanitärt stöd. Om vi med framgång ska kunna bekämpa fattigdomen måste miljöproblem, migration, handels- och säkerhetsfrågor ses som integrerade delar av utvecklingsagendan.

Vi kräver en ansvarsfull hantering av biståndsmedel. Det innebär högt ställda krav på ekonomisk styrning och rapportering, kamp mot korruption och en beredskap att agera mot missförhållanden. Sverige ska vara tydligt och ställa höga krav när det gäller resultatfokus, ett aktivt antikorrupsionsarbete, en effektiv användning av medel och transparenta system för redovisning.

Sverige ska fortsätta att fokusera en stor del av sitt bistånd till konfliktdrabbade länder och postkonfliktländer. I de flesta av dessa länder krävs det både fredsfrämjande och fredsbevarande insatser samt långsiktiga utvecklingsinsatser. Sverige bör också på detta område vara ett föregångsland och verka för att civila och militära resurser används i koordinerade insatser.

Sverige ska främja lösningar som baseras på medborgarnas intressen och existerande lokala förhållanden. Därför krävs demokratiska strukturer som möjliggör ansvarsutkrävande. Vi vill utöka Sveriges förmåga att genomföra demokratibistånd. Vårt bistånd ska ställa krav på respekt för demokrati och mänskliga rättigheter. Med ett sådant fokus bidrar vi också till att stävja extremism och förebygga terrorism.

Svenskt bistånd ska bidra till ett jämställt samhälle. Jämställdhetsperspektiv och särskilt fokus på kvinnors och flickors rättigheter ska därför prägla utformningen av all utvecklings- och säkerhetspolitik. Kultur, religion och tradition kan aldrig motivera avsteg från principen alla människors frihet och lika värde. FN:s resolutioner om kvinnors ställning, bland annat FN-resolutionerna 1325 och 1820, ska genomsyra all politik på detta område.

Det svenska biståndet ska verka för stärkande av kvinnors politiska deltagande och inflytande, utbildning, kvinnors ekonomiska aktörskap och arbetsvillkor, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), kvinnors säkerhet inklusive bekämpning av alla former av könsrelaterat våld och människohandel.

För att bekämpa grogrunden för terrorism bör svenska biståndsmedel i högre utsträckning användas för att hjälpa de länder som är i farozonen att glida ner i sönderfall och instabilitet. Biståndet ska riktas till att bygga demokrati, institutioner och rättsstat, men även stödja företagande och det civila samhället.

Erfarenheter visar att bistånd som riktar sig till kvinnor är särskilt effektivt för att sänka våldsnivån i mottagarländerna. Att ge kvinnor tillgång till utbildning, möjlighet

att driva företag och delta i samhällsliv och politik är både en rättighetsfråga och en bra investering i en fredligare framtid.

Sönderfallande stater

Världen plågas på flera ställen av sönderfallande stater. De kännetecknas ofta av omfattande korruption, förtryck och konflikter mellan religiösa eller etniska grupper. Dessa spänningar och konflikter gör länder instabila och kan skapa plattformar för terrorister eller kriminella nätverk att verka ostört.

Den grova organiserade brottsligheten med smuggling över gränserna av människor samt narkotika och vapen utgör ett växande problem som ofta är kopplat till svaga eller sönderfallande stater. Även piratangrepp på sjöfarten, som är ett växande problem och hotar globala handelsflöden, har ofta sitt ursprung i sådana områden.

En av det internationella samfundets största utmaningar utgörs av den rådande situationen i Afghanistan, Syrien och Pakistan. Ett sönderfall av dessa länder skulle kunna få förödande konsekvenser för internationell fred och säkerhet. Det understryker också vikten av att Sverige fortsätter ge ett långsiktigt bidrag till stöd för fred, säkerhet och utveckling i berörda länder. Aldrig i modern tid har arabvärlden genomlevt en sådan spretig och omskakande politisk utveckling som idag, med bland annat sönderfallande stater, flyktingströmmar, terrorhot samt långdragna och förödande krig.

Libyen är en stat som i dag hotas av totalt sönderfall och vars säkerhet är tätt förbunden med Europas. En stor del av de flyktingströmmar som når Europa i dag kommer från Libyen. Befolkningen gjorde uppror under den arabiska våren och världssamfundet ingrep för att skydda civilbefolkningen med stöd av principen om Responsibility to Protect. Libyen har dessvärre fallit ner i kaos och sönderfall, en situation som innebär stora utmaningar internationellt.

Kalla in Försvarsberedningen med nytt, modernt och bredare uppdrag

Den bredare hotbilden måste på allvar få genomslag i hur vi i Sverige ser på säkerhet och arbetar fram nästa försvarsbeslut. Försvarsberedningen bör omgående ges ett nytt uppdrag att börja förbereda nästa försvarsbeslut. Denna gång bör beredningen ges ett bredare och modernare uppdrag som tar hänsyn till den kombination av både militära och civila hot och risker som Sverige står inför.

Det rör sig om hur alla relevanta civila och militära resurser bättre kan samverka för att möta till exempel cyberhot, terrorism och psykologisk krigföring, men även förbättra hela samhällets krisberedskap och analysera frågor som energisäkerhet och flödssäkerhet i stort. Utgångspunkten är Sveriges militära förmåga, men i uppdraget till beredningen ska samtliga Sveriges säkerhetsskapande förmågor beaktas.

Försvarsberedningens roll i svensk försvars- och säkerhetspolitik är viktig. Den visar hur vi kan möta framtidens säkerhetsutmaningar samt möjliggör en stark och bred politisk förankring. Beredningen har en lång tradition och är ett etablerat arbetssätt. En gedigen och brett förankrad analys lägger grunden för utvecklingen av svensk

säkerhetspolitik och för nödvändiga och långsiktiga beslut. Det är en styrka i en orolig omvärld.

Ambassadör Krister Bringéus utredning om Sveriges försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten (Nato-utredningen), som presenterades i september 2016, var ett resultat av försvarsuppgörelsen. Den bör, givet sin grundliga, oberoende analys, ligga till grund för den kommande Försvarsberedningens arbete. Med tanke på det osäkra omvärldsläget kan Försvarsberedningen inte undvika att också ha en fördjupad diskussion vad gäller ett svenskt Nato-medlemskap.

Detsamma gäller den nationella säkerhetsstrategi som regeringen sagt att man ska presentera. Det är viktigt att en nationell säkerhetsstrategi och de prioriteringar och problemformuleringar som ligger till grund för den diskuteras och förankras i Försvarsberedningen. En nationell säkerhetsstrategi bör ha brett stöd för att kunna vara vägledande över tid.

Färdplan för svenskt medlemskap i Nato

Den svenska säkerhetspolitiken vilar i mångt och mycket på säkerhet i samverkan. Sveriges solidaritetsförklaring är ett tydligt uttryck för denna inriktning. Förmågan att kunna ge och ta emot civil och militär hjälp är central vid en eventuell kris eller konflikt. Samarbetet med Nato är avgörande för att skapa stabilitet och säkerhet i Sveriges närområde. Det är därför positivt att Sveriges riksdag under 2016 kunde ta beslut om att slutföra värdlandsavtalet med Nato.

Det är angeläget att Sverige ytterligare fördjupar samarbetet med Nato. Nato utgör grunden för den europeiska säkerhetsstrukturen. Inom Nato förenas européer och nordamerikaner från 28 medlemsländer varje dag kring en gemensamt antagen säkerhetsagenda och gemensamma åtaganden. Av 28 EU-länder är 22 medlemmar av Nato och de flesta länderna i Sveriges närområde är Natomedlemmar. Det är ytterst också endast Nato som har förmågan att säkra EU:s medlemsländers territoriella integritet. Ett svenskt medlemskap i Nato har därför aldrig varit så angeläget som det är i dag.

Nato är en organisation som har självförsvar och avskräckning som syfte. Bara det faktum att ett land är medlem i Nato är en konfliktavhållande faktor. Genom ett svenskt medlemskap i Nato skulle vi solidariskt dela säkerhetsgarantier med 28 andra stater. Garantier som inte bara är begränsade till fredstid. Den senaste tidens utveckling har också inneburit ett ökat fokus från Nato på den kollektiva säkerheten. Det innebär att skillnaden mellan att vara medlem och partner har ökat.

Rent konkret skulle ett Nato-medlemskap innebära tydlighet kring hur Sverige kan tänkas agera vid en eventuell konflikt och den militära tröskeleffekten för Sverige höjas betydligt. Vår uthållighet vid en kris eller konflikt skulle förlängas och vi skulle även få bättre underrättelseinformation som medlem. Ett medlemskap skulle också möjliggöra en gemensam försvarsplanering med Nato, något som trots ett omfattande samarbete inte finns i dag.

Moderaterna vill fördjupa Sveriges samarbete med Nato och verka för en svensk anslutning. Vi vill se en färdplan för svenskt medlemskap i Nato. Målet är en svensk ansökan under nästa mandatperiod. Ett sådant beslut bör även tas i nära dialog och helst tillsammans med Finland. Moderaterna kommer därför att föra en dialog med finska

företrädare kring förutsättningarna för ett svenskt och finskt medlemskap. Men ytterst är detta självständiga beslut som ska fattas av riksdagen i respektive land.

Krister Bringéus utredning om Sveriges internationella försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten (Nato-utredningen) utgör en viktig pusselbit i det fortsatta arbetet med att utveckla en färdplan för ett svenskt Nato-medlemskap. Den bidrar med ökad kunskap och fördjupning. Utredningen bör dels ligga till grund för Försvarsberedningens fortsatta arbete, men kan även användas för en fördjupad dialog med Finland och ett brett säkerhetspolitiskt samtal i Sverige.

Ett starkt svenskt försvar i en orolig omvärld

För möta en allt mer orolig omvärld och ta ansvar för Sveriges försvar och säkerhet ingick Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna i april 2015 försvarsuppgörelsen med Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Den anger inriktningen för försvaret under perioden 2016–2020 och innebär ett långsiktigt ansvarstagande för försvarets framtida operativa förmåga. Tack vare krav från Moderaterna tillförs försvaret 10,2 miljarder kronor extra under den aktuella perioden. Riksdagen tog i juni 2015 det formella försvarsbeslutet som bekräftar uppgörelsen. Från och med den 1 januari 2016 genomförs nu försvarsbeslutet.

Försvarsuppgörelsen ska ses som ett tredebrott och den är en viktig signal till omvärlden att Sverige satsar på att stärka försvarsförmågan i en osäker tid. Det faktum att drygt 70 procent av riksdagen står bakom uppgörelsen borgar för hållbarhet och långsiktighet i försvarsbeslutet. Dess genomförande kommer även att följas upp av en särskild försvarsgrupp bestående av representanter från de partier som ingått uppgörelsen.

Redan nu står det dock klart att försvaret står inför stora utmaningar när det gäller att uppnå den ambition som finns i försvarsbeslutet, främst på grund av ökade kostnader för olika materielprojekt. Det kommer att bli en viktig uppgift för uppföljningsgruppen att hantera det uppkomna läget.

En förändrad krigföring

Konflikten i Ukraina har inte bara utgjort en stor utmaning för den europeiska säkerhetsordningen. Den har också inneburit en provkarta på vilka medel som den moderna krigföringen inbegriper. Den ryska taktiken inkluderade ett integrerat användande av specialförband, elektronisk krigföring och snabb rörlighet kombinerat med en utstuderad informationskrigföring där Ryssland förnekade inblandning.

En viktig slutsats från händelserna i Ukraina är att de västliga underrättelsetjänsterna inte kunde förutsäga den ryska aggressionen. Att kunna försvara sig mot den så kallade hybridkrigföringen ställer stora krav på både de militära och civila delarna av försvaret där dessa i allt större utsträckning måste samverka och integreras.

Användandet av militära och civila förmågor på ett integrerat sätt är samtidigt inte helt nytt och det betyder inte att till exempel större väpnade angrepp inte kvarstår som hot. Det är viktigt att ha en förmåga att stå emot alla typer av hot.

Ett nytt totalförsvaret som också kan möta framtidens krigföring

För att skapa förmågan att möta framtidens krigföring måste flera delar av försvaret dels stärkas, dels samverka bättre med varandra. Moderaterna föreslår nedan ett antal åtgärder för att uppnå detta.

För att kunna rusta oss mot den ökande psykologiska krigföringen och påverkansoperationerna mot Sverige måste det psykologiska försvaret stärkas. I dag fördelas ansvaret på ett antal olika aktörer och där MSB endast har ett samordningsansvar. Den psykologiska krigföringen riktar sig också mot ett brett spektrum av aktörer, både offentliga och privata. Det gäller allt från journalister och myndighetsföreträdare till politiker och allmänhet. Därför ska Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) ges ett utredningsuppdrag att se över möjligheten att återupprätta det psykologiska försvaret som en myndighet.

En central aspekt av informationssamhället och den moderna krigföringen är ett lands förmåga att försvara it-systemen, men även möjligheten att kunna slå mot en eventuell motståndare. I princip alla samhällets vitala funktioner och flöden är i dag beroende av it-system vilka är uppkopplade mot internet. Det gör att ett svenskt trovärdigt cyberförsvar är en grundläggande del i Sveriges försvarsförmåga. Därför måste nationella strategier för cybersäkerhet kontinuerligt tas fram och utvecklas. Den aktiva cyberförmågan kräver också att det tas fram en svensk cyberdoktrin. Utgångspunkten för en sådan doktrin ska vara att Sverige har en aktiv cyberförmåga men tydligt deklarerar att vi inte kommer att vara först med att använda den.

Användandet av specialförband för olika uppgifter i såväl reguljär krigföring som i asymmetrisk krigföring blir allt vanligare. I Ukrainakonflikten har autonoma specialförband som agerat bakom fiendens linjer varit ett viktigt inslag. Det är en viktig förmågehöjande faktor att det sker ett intimt kompetens- och erfarenhetsutbyte mellan specialförbanden och Nationella insatsstyrkan också i samband med skarpa insatser. Dessutom bör det även tas ett större grepp om hur Försvarmakten och polisen kan samordna sina resurser på ett bättre sätt.

För att Försvarmakten ska kunna agera med full effekt krävs det att såväl det militära som det civila försvaret interagerar inom ramen för det som kallas totalförsvaret. Denna uppgift har blivit viktigare i den moderna konfliktmiljön. Sedan kalla krigets slut har totalförsvaret mer eller mindre avvecklats och planeringen för dess verksamhet har legat nere. I och med genomförandet av försvarsbeslutet har arbetet med att utveckla och stärka totalförsvaret påbörjats genom att Försvarmakten och MSB har redovisat en översiktlig plan för hur detta ska gå till fram till 2020. Det är dock viktigt att det också finns resurser för att genomföra arbetet.

Förmågan att snabbt kunna få en bild av omvärldsläget, men även kunna göra relevanta analyser av förväntade möjligheter, är mycket viktig i den moderna konfliktmiljön. Det ger fler handlingsalternativ och förmågan att kunna sätta in åtgärder i ett tidigt skede av en kris. Därför är det bra att försvarsutskottet under det gångna riksdagsåret enades om att det bör ingå i den kommande Försvarsberedningens uppdrag att se över Sveriges underrättelsefunktioner.

Försvarmaktens framtida kompetens- och personalförsörjning

Personalen är Försvarmaktens främsta resurs och myndigheten är i dag en av landets största ungdomsarbetsgivare. Samtidigt är en hållbar personalförsörjning en av de största utmaningarna för försvaret. Försvarmakten ska vara en attraktiv arbetsgivare. Det kräver goda villkor för anställningarna och ett bra meritvärde vid avslutad anställning, men inte minst en meningsfull vardag där fokus ligger på kärnuppgiften.

Frivilligheten är grunden i det svenska försvarets personalförsörjning. Den möjliggör att vi kan ha välövade och kompetenta soldater och sjömän i förband som hålls samman över tid och som kan användas såväl för försvaret av Sverige som i internationella insatser. Värnplikten är vilande och kan aktiveras vid behov. Utredningen om Försvarmaktens långsiktiga personalförsörjning, inklusive blandsystem av frivillighet och värnplikt som i Danmark och Norge, tillför viktig kunskap för framtiden. Utredningen presenterades den 28 september och kommer att gå ut brett på remiss fram till den 30 januari 2017. Försvaret personalförsörjning ska fortsatt bygga på frivillighet, men i utredningen föreslås det att frivilligheten kompletteras med en mindre del värnpliktig personal. Det är Försvarmaktens behov som ska styra utformningen av försvarets personalförsörjning. Från Moderaternas sida har vi en öppenhet inför att använda alla de verktyg som står till buds inklusive en delvis återaktiverad värnplikt. Detta mot bakgrund av det försämrade omvärldsläget men även utifrån de problem som finns i personalförsörjningen idag.

Vid årsskiftet infördes den nya längre militära grundutbildningen där även befattningsutbildningen är inkluderad. De som har genomgått den längre utbildningen kan dessutom krigsplaceras. Initiala erfarenheter visar att ansökningarna till utbildningen varit färre än vad som varit målsättningen. Försvarmakten redovisar i sin delårsrapport att myndigheten satt in åtgärder för att förstärka rekryteringen.

Den huvudsakliga utmaningen i den frivilliga personalförsörjningen ligger i att de som anställts i försvaret har avslutat sin anställning i förtid. Det skapar problem i form av vakanser, ökade kostnader och att tiden för att fasa ut samtliga krigsplacerade värnpliktiga ur krigsorganisationen skjuts på framtiden. Försvarmakten måste därför fortsatt arbeta med incitament för att skapa attraktivitet i att ta en anställning i försvaret. Viktiga aspekter inkluderar tillgång till bra bostäder, ekonomiska premier efter viss anställningstid och möjligheten till vidareutbildning i anställningen.

Veteranpolitiken har stärkts under senare år, men fortfarande finns många förslag i Veteranutredningen som inte har genomförts, däribland inrättandet av ett särskilt veterancenter. Dessutom bör veterandagen, den 29 maj, göras till allmän flaggdag för att visa uppskattning för de insatser som våra svenska veteraner gjort för fred och säkerhet. Slutligen finns en stor potential i att bättre utnyttja den kompetens som finns hos hemvärnet och de frivilliga försvarsorganisationerna, såväl när det gäller försvaret som i krisberedskapen.

Modern materiel som är relevant i morgondagens konfliktmiljö

Tillgången till modern materiel är en avgörande faktor i moderna konflikter. Standarden på den materiel som Sveriges försvar har tillgång till håller överlag god internationell nivå. Men den tekniska nivån och vapensystemens relevans är en färskvara och Sverige står inför ett antal kostnadsdrivande materielanskaffningar, särskilt bortom 2020. Det får inte glömmas bort i ett läge när fokus ligger på höjd försvarsförmåga här och nu.

I ljuset av den ökade oron i Sveriges närområde och det faktum att incidenter i Östersjöregionen numera tillhör vardagen behöver Sverige öka sin tröskelförmåga. Därför är det viktigt att till exempel förslagen att anskaffa fler JAS Gripen E och ytterligare en ny ubåt blir verklighet. Förmågan till långräckviddig bekämpning är dessutom viktig och skulle även lägga en ny förmåga till försvarets existerande verktyg. Riksdagen har också fattat beslut om att Sveriges tillgång till långräckviddiga bekämpningssystem ska vara en prioriterad materiel fråga under kommande mandatperioder.

Det ger möjligheten att slå mot en eventuell angripares fasta anläggningar och på så sätt försvaga anfallskraften mot Sverige. Vapensystemen kan användas på flygplan och fartyg och det svenska JAS Gripen-systemet har redan testats för att kunna bära så kallade kryssningsrobotar. Robotarna kan anskaffas av såväl europeiska som amerikanska leverantörer.

Behovet tydliggörs också av Försvarsmaktens bedömning att trots de satsningar som görs på försvaret så minskar Försvarsmaktens operativa förmåga relativt den utveckling vi ser i närområdet, den trenden blir än tydligare bortom 2020.

För närvarande arbetar en utredning som analyserar hur styrningen av materielinvesteringarna kan bli bättre. En viktig del i det arbetet är att se över upphandlingskompetensen för att undvika de förseningar som drabbat stora svenska upphandlingar som till exempel Helikopter 14. I ett andra steg kommer ytterligare en materielutredning fokusera på hur försvarets långsiktiga utmaningar bortom 2020 ska hanteras.

Internationella insatser

Svenska militära internationella insatser kommer fortsatt att vara betydelsefulla. Genom dem skapar vi fred och säkerhet på plats där de görs, men de är även centrala för Sveriges säkerhet. Säkerhet i samverkan med andra är en central del även när det gäller internationella insatser.

Sönderfallet i Mellanöstern och Nordafrika visar på hur vilken säkerhetsrisk kollapsade stater utgör för både regionen och som bas för terrorister som utför dåd i andra delar av världen. Det är därför viktigt att Sverige och andra länder även fortsatt har ett starkt internationellt militärt engagemang för fred, säkerhet och stabilitet. Vi måste också ha en helhetssyn på insatserna där nödvändiga frågor om vad vi vill uppnå och hur vi ser på långsiktigheten i insatserna måste ställas.

I dag bidrar Sverige till två internationella insatser som syftar till att motverka sönderfall, radikaliserings i Mellanöstern och Nordafrika. Dels det svenska underrättelseförbandet inom ramen för FN-insatsen Minusma i Mali, dels den svenska

utbildningsinsatsen i Irak inom ramen för koalitionen mot Isil/Daish. Sverige borde ytterligare kunna prioritera de svenska insatserna i kampen mot den globala terrorismen.

Terrorism och radikalisering

Terrorismen utgör ett stort hot mot såväl stater som individer och ytterst mot de värderingar som vårt samhälle vilar på. Dagligen ser vi fruktansvärda scener från många delar av världen med urskillningslöst våld som oftast drabbar oskyldiga civila.

Dagens terrorism består i stor utsträckning av internationella, våldsfrämjande nätverk där det i allmänhet finns ett bakomliggande syfte av religiös eller politisk karaktär. Islamistiska al-Qaida har länge varit det främsta exemplet på ett sådant nätverk. I dag har dock Isil/Daish etablerat sig som det terrornätverk som drar till sig flest anhängare.

I samband med de militära framgångarna i Syrien, och även Irak, har Isil/Daish kunnat erövra värdefulla resurser som jordbruksmark och oljekällor. I de områden som kontrolleras av Isil/Daish har strikta sharialagar införts och civilbefolkningen lider svårt under det hårda styret. Kvinnorna är särskilt utsatta genom att Isil/Daish använder sig av systematiskt sexuellt våld.

Isil/Daishs framgångar och synliga profil har även gjort att andra terrororganisationer som Boko Haram har anslutit sig, och Isil/Daish lockar även många så kallade terrorresenärer från andra länder. Dagens informationsteknik och sociala medier underlättar för terroristorganisationer att sprida sina idéer och sitt budskap över hela världen. Den nya tekniken har förstärkt den globala effekten av icke-demokratiska och våldsinspirerande budskap.

Motverka terrorism

Under det senaste året har terrorn slagit hårt mot en rad städer i Europa och våra grannländer.

Kampen mot den internationella terrorismen är något som angår oss alla. På Isil/Daish-kontrollerat område pågår institutionaliserade kränkningar av de mänskliga rättigheterna och ett brutalt våld av sällan skådat slag. Detta berör även oss här i Sverige av moraliska, humanitära och medmänskliga skäl, men också av nationella säkerhetsskäl. Det ställer nya krav på åtgärder både här hemma, i EU och i världen.

Terrorismen utgör ett stort hot mot såväl stater som individer och ytterst mot de värderingar som vårt samhälle vilar på. Arbetet med att motverka terrorism måste bedrivas både på plats där den uppstår och gentemot de medlemmar och sympatisörer som återfinns i andra delar av världen.

Fokus här är att se på vilka instrument som kan användas på den utrikespolitiska arenan. Det handlar till exempel om att använda biståndsmedel, skapa opinion eller samarbeta med andra stater för att motverka uppkomsten av terror.

Terrorismen är också en starkt bidragande faktor till den ökade flyktingströmmen. De länder där terrorism är mest utbredd är också de som har de största flyktingströmmarna. En ökad radikalisering bland extrema grupper utmanar tryggheten i vårt samhälle. Exempelen på EU-medborgare som reser, utför och deltar i

terroristhandlingar eller terroristträning i exempelvis Syrien och Irak är flera. EU måste reagera med tydlighet och konsekvens mot dem som återvänder.

FN och EU är centrala aktörer i kampen mot Isil/Daish. Vi måste nu accelerera implementeringen av de redan överenskomna strategierna och fokusera arbetet på både FN och EU-nivå. Det är viktigt att det som görs är samordnat mellan interna och externa dimensioner och mellan institutionernas och medlemsstaternas insatser. EU:s myndigheter måste arbeta mer aktivt utanför Europas gränser och förstärka arbetet med kapacitetshöjande insatser.

Det är fundamentalt att stoppa de finansiella flödena till Isil/Daish. Mer måste göras för att stoppa inflödet av kapital. Det är därför positivt att EU-kommissionen i februari 2016 lade fram en åtgärdsplan mot finansiering av terrorism. Mycket ansvar ligger nu också på medlemsstaterna själva att ta fram nationell lagstiftning som kan stoppa finansiering av terrorism.

För att bekämpa grogrunden för terrorism bör svenska biståndsmedel i högre utsträckning användas för att hjälpa de länder som är i farozonen att glida ner i sönderfall och instabilitet. Biståndet ska riktas till att bygga demokrati, institutioner och rättsstat, men även stödja företagande och det civila samhället.

Erfarenheter visar att bistånd som riktar sig till kvinnor är särskilt effektivt för att sänka våldsnivån i mottagarländerna. Att ge kvinnor tillgång till utbildning, möjlighet att driva företag och delta i samhällsliv och politik är både en rättighetsfråga och en bra investering i en fredligare framtid.

Krisberedskap

För att kunna möta risker och hot ska Sverige ha en god krisberedskap. Vi ska ha en både bred och uthållig förmåga att kunna hantera dagens och framtidens utmaningar. Inte minst det förändrade klimatet kommer att ställa höga krav på den svenska krisberedskapen. Det är viktigt att vi lär oss av tidigare kriser och använder de lärdomarna för att bättre kunna möta nya kriser. Förmågan till nationell krishantering vid större kriser kommer att vara central. Krisberedskapen i fred utgör också grunden för ett väl fungerande totalförsvaret i händelse av kris och konflikt.

Utöver att lära oss av de kriser som drabbat Sverige finns det även ett behov av att kunna se på krisberedskapen i ett större perspektiv. Det vill säga, att kunna börja med att definiera vad vi betraktar som mest skyddsvärt och utforma organisationen utifrån detta. En nationell svensk säkerhetsstrategi måste vara tydlig när det gäller att prioritera vad som är viktigt. Hårda prioriteringar krävs för att de resurser som står till buds i krisberedskapen ska kunna användas på bästa sätt. På samma sätt som Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har utformat en plan för att utveckla och stärka totalförsvaret skulle motsvarande arbete behöva göras när det gäller krisberedskapen.

Ett första steg bör vara att ge Statskontoret i uppdrag att brett utvärdera den svenska krisberedskapen samt de relevanta myndigheternas beslutskedjor. Denna utvärdering ska fungera som ett underlag i den kommande Försvarsberedningens arbete.

I takt med att omvärldsläget har blivit allt mer osäkert de senaste åren har allmänheten mer och mer fått upp ögonen för att även enskilda medborgare måste ta ansvar för sin egen säkerhet och beredskap. När det gäller denna fråga finns mycket

arbete att göra. Sverige behöver bli bättre på att skapa en krismedvetenhet och informera befolkningen hur man som enskild individ förväntas förbereda sig om en kris skulle inträffa.

Det finns en stor potential att utveckla samarbetet mellan Försvarsmakten och andra myndigheter, inte minst polisen, för att stärka Sveriges krisberedskap. Försvarsmakten har värdefulla resurser och kompetenser som skulle kunna komma till användning i krisberedskapen. Hemvärnet skulle till exempel i högre utsträckning kunna bistå med skydd av objekt, trafikreglering och bevakning för att underlätta för polisen vid krissituationer. Därför bör det göras en översyn av hur Försvarsmakten och polisen kan samordna sina resurser på ett bättre sätt. Frågan skulle även kunna behandlas av Försvarsberedningen som en del i ett bredare uppdrag.

Flödessäkerhet är en viktig del i den svenska krisberedskapen. Det gäller allt från energi och livsmedel till elektronisk kommunikation och drivmedel. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har ett viktigt ansvar i att analysera hoten mot olika flöden och föreslå förbättringar. Den av Försvarsberedningen föreslagna utredningen om ambitioner avseende säkerhet för samhällsviktig infrastruktur och försörjningssäkerhet vid extraordinära händelser måste komma till stånd.

Anna Kinberg Batra (M)

Jessica Polfjärd (M)

Ewa Thalén Finné (M)

Anti Avsan (M)

Karin Enström (M)

Camilla Waltersson Grönvall (M)

Elisabeth Svantesson (M)

Hans Wallmark (M)

Ulf Kristersson (M)

Tobias Billström (M)

Lotta Finstorp (M)

Cecilia Magnusson (M)

Andreas Norlén (M)